

УДК 378.1

ІНТЕГРАЦІЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ЯКОСТІ У ВНУТРІШНЮ СИСТЕМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

*Коробко А. І., д-р техн. наук, доцент;
Панкова О. В., канд. с/г наук, доцент;
Котова Ю. М., студентка;
Суржко К. А., студентка
korobkoani@gmail.com*

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Проблема забезпечення якісної і конкурентоздатної вищої освіти в Україні на даний час є особливо актуальною.

Важливою умовою підготовки фахівців і забезпечення якості освітніх послуг, що надаються університетом, є стійка і ефективна робота з розробляння й впровадження системи управління якістю у відповідності до міжнародних стандартів. Таких стандартів, що найбільше інтегруються в систему якості закладу освіти є два: ДСТУ EN ISO 9001:2018 [1] та ДСТУ EN ISO 21001:2019 [2].

В ХНАДУ проблема забезпечення якості освітніх програм та приведення їх у відповідність світовим вимогам розв'язується шляхом створення і впровадження системи управління якістю. Були проведені організаційні заходи: згідно наказу ректора призначено уповноваженого з якості по університету, організовано робочі групи з створення й впровадження системи управління якістю і складений план роботи. Відділ акредитації, стандартизації та якості навчання призначено головним координуючим підрозділом з розробляння й впровадження системи управління якістю. Розроблений план чітко визначає відповідальних і виконавців, результат і форми звітності.

Стандарти ДСТУ EN ISO 9001:2018 та ДСТУ EN ISO 21001:2019 ні в якому разі не передбачають однаковості структури усіх систем якості, а лише дають загальні рекомендації. Тому кожна організація має свої особливості при розробці і впровадженні таких систем.

Особливості розробки і впровадження проекту системи управління якістю в ХНАДУ в наступному.

Аналіз існуючої системи управління показав, що при впровадженні системи управління якістю немає необхідності проводити революційні перетворення. Ключових моменти виявилось два:

- необхідно чіткіше структурувати та задокументувати відсутні процеси в існуючій діючій системі управління;
- інтегрувати існуючі стандарти ХНАДУ в систему управління, що розробляється.

Проектуючи систему управління за [1] в повній мірі корисними є настанови викладені в [2].

Настанова з якості хоч і не є обов'язковим документом згідно вимог [1], проте було прийняте рішення, що такий документ має бути. Адже цей документ є корисним за двома аспектами. По-перше, для внутрішніх користувачів це як довідник де і яку інформацію можна знайти. По-друге, це як візитівка університету для зовнішніх зацікавлених сторін. Усі процеси системи управління якістю було розділено на чотири групи: процеси керування системою управління якістю; процеси надання освітньої послуги; процеси наукової діяльності; забезпечуючі процеси.

До процесів керування системою управління якістю відносяться процеси розробки політики і цілей в області якості, планування і розвиток системи управління якістю, аналізування найвищим керівництвом, управління документацією і записами, коригувальні дії, ризик-менеджмент. Процес внутрішнього аудиту також було віднесено до процесів керування.

Процес надання освітньої послуги розділено на підпроцеси проектування й конструювання, реалізації освітньої послуги, маркетингу, розподілу спеціалістів. Цей процес включає організацію освітнього процесу на відповідних рівнях освіти, в тому числі і підготовка кадрів у докторантурі. Науково-дослідна робота студентів є невід'ємною складовою освітнього процесу. Також як і виховна робота тощо.

Процес наукової діяльності включає під процеси з організації й виконання науково-дослідної роботи науково-педагогічними та науковими працівниками університету. Слід відмітити, що ці процеси тісно переплітаються з процесами підготовки здобувачів на третьому (освітньо-науковому) рівні освіти та в докторантурі.

До забезпечуючих процесів було віднесено підпроцеси забезпечення інфраструктури, управління персоналом, забезпечення

ресурсами, бібліотечне обслуговування, забезпечення інформаційними технологіями, метрологічне і нормативне забезпечення.

До розробки і впровадження системи управління якістю залучаються і студенти. Так, тематикою курсових робіт з дисциплін «Якість та її забезпечення», «аудит систем управління якістю» (викладаються для студентів які навчаються на освітній програмі «Професійна освіта. Метрологія, стандартизація та сертифікація») є розробка документованих процедур системи управління якістю, автоматизація процесів. Студентам надається повний доступ до інформації про процеси, які вони описують. Захист курсових робіт відбувається в присутності членів ради з якості. Кращі ідеї знаходять своє практичне втілення. На практичних заняттях з указаних дисциплін студенти оволодівають навиками проведення внутрішнього аудиту у підрозділах університету: готують програми і плани аудитів, розробляють форми листів невідповідностей і спостережень, безпосередньо проводять аудити, класифікують виявлені невідповідності і готують звіт про аудит. Слід відмітити, що такі аудити мають не формальний характер, а проводяться по повній процедурі під наглядом керівника занять і досвідченого аудитора за сприяння вищого керівництва. Таке поєднання навчального процесу з практичною діяльністю сприяє більш ефективному оволодінню студентами навиками практичної діяльності в указаній сфері.

Розробка і впровадження системи управління якістю в ХНАДУ зробить систему управління більш прозорою і зрозумілою, виключить можливість неправильного трактування діяльності, забезпечить гарантований рівень якості надання освітньої послуги всіма можливими на сьогоднішній день засобами, дасть можливість надавати не тільки широкий спектр послуг, але і гарантувати високий рівень їх якості і сервісу і дасть основу для отримання сертифікату відповідності системи управління якістю вимогам ДСТУ EN ISO 9001:2018.

Література:

1. ДСТУ EN ISO 9001:2018 Системи управління якістю. Вимоги (EN ISO 9001:2015, IDT; ISO 9001:2015, IDT). [Чинний від 05.12.2018]. К. : ДП УкрНДНЦ. 22 с.
2. ДСТУ ISO 21001:2019 Освітні організації. Системи управління в освітніх організаціях. Вимоги та настанови щодо застосування (ISO 21001:2018, IDT) [Чинний від 01.01.2021]. К. : ДП УкрНДНЦ. 26 с.